

กัมพูชาเลื่อนสถานะเป็นประเทศรายได้ปานกลาง : โอกาสและความเสี่ยงของธุรกิจไทย

ธนาคารโลก (WB) ปรับสถานะกัมพูชาเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับต่ำ (Lower-middle-income Economies) มีผลตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2559 โดยพิจารณาจากรายได้ประชาชาติต่อคนต่อปี (GNI per capita) ของกัมพูชาปี 2558 ซึ่งอยู่ที่ 1,070 ดอลลาร์สหรัฐ สูงกว่าเกณฑ์ประเทศที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งอยู่ที่ 1,025 ดอลลาร์สหรัฐ สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนทั้งโอกาสและความเสี่ยงที่ผู้ประกอบการไทยต้องจับตามอง

😊 โอกาสขยายตลาดสินค้าและการลงทุนในกัมพูชา

จากการที่ชาวกัมพูชามีรายได้สูงขึ้น เป็นผลดีต่อการขยายตลาดสินค้าและธุรกิจในกัมพูชา ดังนี้

- สินค้าที่มีแนวโน้มเติบโตตามความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของชาวกัมพูชา ได้แก่ รถยนต์ใหม่ ชาวกัมพูชาที่มีฐานะดีขึ้นมักซื้อรถยนต์ใหม่แทนรถยนต์มือสองที่ใช้กันทั่วไป เครื่องใช้ไฟฟ้า อาทิ เครื่องปรับอากาศ เตอบไมโครเวฟ เครื่องซักผ้า และตู้เย็น ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต ขณะที่ไทยเป็นฐานการผลิตและส่งออกของผู้ผลิตรายสำคัญของโลก ผลิตภัณฑ์เสริมความงาม อาทิ แป้งแต่งหน้า รองพื้น ลิปสติก และเครื่องสำอางต่างๆ รวมทั้งผลิตภัณฑ์รักษาผิว เป็นต้น

- ผู้ประกอบการไทยมีโอกาสลงทุนธุรกิจที่เน้นตลาดในกัมพูชา ทั้งท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง รับเหมาก่อสร้าง ออกแบบ และตกแต่งภายใน อาหารแปรรูป แฟรนไชส์ และธุรกิจสื่อและบันเทิง เป็นต้น

☹ ความเสี่ยงของธุรกิจไทยจากการที่กัมพูชาอาจถูกตัดสิทธิ์ EBA จาก EU

ปัจจุบันกัมพูชายังคงได้สิทธิ์ Everything But Arms (EBA) เพราะแม้จะหลุดจากกลุ่มประเทศที่มีรายได้ต่ำของ WB แต่กัมพูชายังเป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาน้อยที่สุด (LDCs) ตามเกณฑ์ของ UN อย่างไรก็ตาม กัมพูชามีแนวโน้มจะหลุดเกณฑ์กลุ่ม LDCs และถูกพิจารณาตัดสิทธิ์ EBA ได้ในที่สุด ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่ต้องเฝ้าระวัง เนื่องจาก

- แนวโน้มถูกตัดสิทธิ์ EBA เป็นปัจจัยที่ผู้ประกอบการไทยที่มีแผนจะย้ายหรือขยายฐานการผลิตไปกัมพูชาพึงตระหนักและนำไปประกอบการตัดสินใจ เพราะสิทธิประโยชน์ที่หวังจะใช้กำลังจะหมดไป

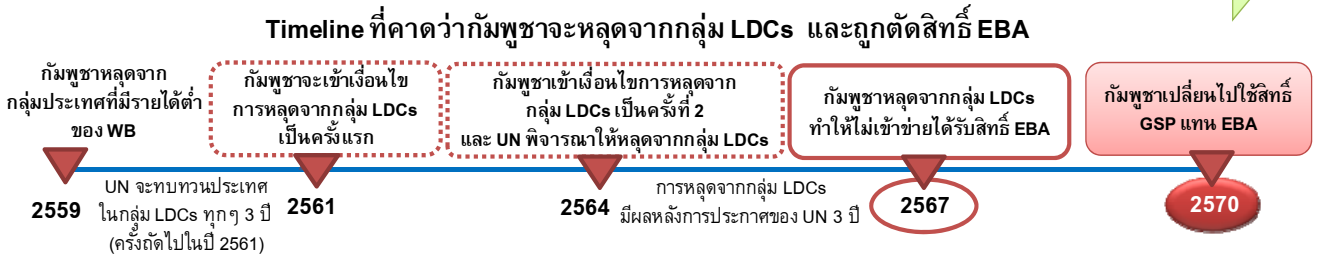
- การตัดสิทธิ์ EBA บั่นทอนความสามารถในการแข่งขันของสินค้าส่งออกสำคัญของกัมพูชา (ที่มีผู้ประกอบการไทยไปลงทุนผลิตแล้ว) ที่มี EU เป็นตลาดส่งออกอันดับ 1 โดยเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูป (สัดส่วนราว 70% ของมูลค่าส่งออกทั้งหมดของกัมพูชา และเป็นการส่งออกไป EU ถึง 45% ของมูลค่าส่งออกสินค้าดังกล่าว) รองเท้าและส่วนประกอบ (สัดส่วนราว 10% ของมูลค่าส่งออกทั้งหมด และส่งออกไป EU 56% ของมูลค่าส่งออกสินค้าดังกล่าว) และโรงสีข้าว (สัดส่วนราว 2.2% ของมูลค่าส่งออกทั้งหมด และส่งออกไป EU 60% ของปริมาณการส่งออกข้าว) อย่างไรก็ตาม หากถูกตัดสิทธิ์ EBA กัมพูชาจะได้รับสิทธิ์ GSP ซึ่งยังมีอัตราภาษีนำเข้าต่ำกว่าภาษี Most Favored Nation (MFN) โดยมีระยะเวลาในการปรับตัวเพื่อบรรเทาผลกระทบ 3 ปี นับจากวันที่ประกาศ ซึ่งผู้ประกอบการไทยสามารถใช้ช่วงเวลาดังกล่าวปรับกลยุทธ์การค้าในธุรกิจไทยในกัมพูชา โดยขยายการส่งออกไปตลาดอื่นๆ หรือไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านที่ยังได้สิทธิ์ EBA เช่น เมียนมา

สิทธิ์ EBA คืออะไร?

- EU ให้สิทธิ์ EBA แก่ 48 ประเทศ ซึ่งสินค้าส่งออกทุกรายการ ยกเว้นอาวุธยุทธโศปกรณ์ จากประเทศที่ได้รับสิทธิ์ จะได้รับยกเว้นภาษีนำเข้า และไม่มีโควตานำเข้าจาก EU
- การให้สิทธิ์ EBA ของ EU พิจารณาจาก 1) เป็นกลุ่มประเทศ LDCs ตามเกณฑ์ของ UN และ 2) เป็นกลุ่มประเทศที่มีรายได้ต่ำตามเกณฑ์ของ WB ยกเว้นเกาหลีเหนือ

กัมพูชาจะถูกตัดสิทธิ์ EBA เมื่อไหร่?

กัมพูชามีเวลาอีกอย่างน้อย 10 ปี ในการปรับตัวรับการตัดสิทธิ์ EBA

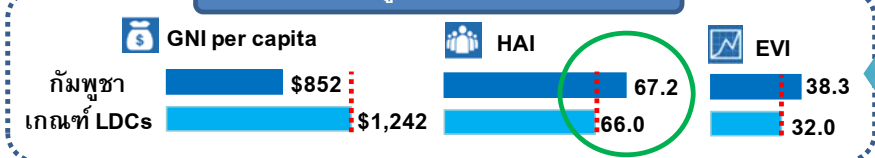
เกณฑ์การจัดกลุ่ม LDCs ของ UN

1. GNI per capita ต้องต่ำกว่า \$1,242 ทั้งนี้ UN อ้างอิงจากค่าเฉลี่ย GNI per capita 3 ปีย้อนหลังของ WB
2. Human Assets Index (HAI) ต้องต่ำกว่า 66 โดยดัชนี HAI ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่สำคัญด้านทรัพยากรมนุษย์ เช่น อัตราการรู้หนังสือ และสัดส่วนประชากรที่อยู่ในภาวะทุพโภชนาการ
3. Economic Vulnerability Index (EVI) ต้องสูงกว่า 32 โดยดัชนี EVI ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่สำคัญด้านความผันผวนทางเศรษฐกิจ เช่น การกระจุกตัวของภาคส่งออก และความไม่มีเสถียรภาพของผลผลิตทางการเกษตร

เงื่อนไขการหลุดจากกลุ่ม LDCs

- ✓ ต้องผ่าน 2 ใน 3 ของเกณฑ์ที่ UN กำหนดไว้ หรือ GNI per capita เพิ่มขึ้นสูงกว่า \$2,484 (เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าของเกณฑ์ที่กำหนด)
- ✓ ต้องผ่านเงื่อนไขดังกล่าวติดต่อกัน 2 ครั้งในการทบทวนของ UN ทุกๆ 3 ปี จึงจะหลุดจากกลุ่ม LDCs

สถานะของกัมพูชาในการทบทวนปี 2558

กัมพูชาผ่านเกณฑ์ HAI เพียงเกณฑ์เดียวเท่านั้น อย่างไรก็ตาม Business Research Institute of Cambodia (BRIC) คาดว่ากัมพูชาจะผ่าน 2 ใน 3 ของเกณฑ์ในการทบทวนปี 2561

แม้ว่าจะมีเวลาอีกอย่างน้อย 10 ปี กว่ากัมพูชาจะถูกตัดสิทธิ์ EBA อย่างสมบูรณ์ แต่ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจในกัมพูชาแล้ว/มีแผนจะไปลงทุนในกัมพูชาควรให้ความสนใจกับประเด็นดังกล่าวเป็นพิเศษ เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจที่เน้นการส่งออกไปตลาด EU ซึ่งผู้ประกอบการที่เข้าไปลงทุนในกัมพูชาควรเริ่มมองหาแนวทางในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ทางธุรกิจทั้งการยกระดับมาตรฐานและการพัฒนาคุณภาพสินค้า เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาด EU รวมถึงเพื่อให้สามารถรักษาส່วนแบ่งทางการตลาดไว้ได้เมื่อการตัดสิทธิ์ EBA ของกัมพูชามีผลบังคับใช้อย่างสมบูรณ์